

षामासादनासम्भवात् . अत्रापि यावतो दीर्घा क्रियते तत्प्रमाणां रज्जुं मित्रा तत्र लक्षणं कृत्वा दीर्घप्रमाणार्धमभ्यस्य तस्याद्ये षष्ठे भागे लक्षणमाकर्षणार्थं कृत्वा पश्चात्तिर्यक्प्रमाणार्थं श्रोण्यङ्कनार्थं प्राक्तिर्यक्प्रमाणार्थं साङ्कनार्थं च लक्षणं कुर्यात् ।

स्फ्याद्या संमर्शनात्करोति ॥ १६ ॥ अत्र द्वयोर्वेद्योः स्फ्यादि स्फ्यादाना-
दारभ्य आ संमर्शनात् कृत्वाग्नीष्टेखाः संमृशतीत्येवमन्तं (२. ६. १३-२०) करोति ।
तत्रायं क्रमः . तत्र यदि प्रागग्रन्वाधानात्करम्भपात्रकरणं कृतम् तदा इहाग्र-
न्वाधानम् . उभयोः शाखाहिदः संनमनम् शाखापरिवासनं च . अध्वर्योरेवोपवे-
षकरणम् . पवित्रबन्धनमुभयोः . वत्सापाकारणमुभयोः वरुणाय भागमित्यध्वर्योः
मरुद्भ्योः भागामिति प्रतिप्रस्थातुः . उपगूहनमुभयोः . ततो ब्रह्मवरणम् . यज्ञमान
वाचं यहेति प्रैषः वाग्यमनम् . पात्रासादनम् वज्रः पवित्रहेदनानि पवित्रे
अग्निहोत्रहवणी अन्तर्धानतृणं शम्या चेति षट्पासादनमध्वर्योः शम्यावर्जितं
पञ्चकासादनं प्रतिप्रस्थातुः . अपणस्य पश्चादुत्तरतो वा . तत उभयोर्वाग्यमः .
ततः पवित्रहेदनादिभिः प्रोक्षणीः संस्कृत्य वज्रात्तर्धानतृणयोः प्रोक्षणमुभयोः
अध्वर्योः शम्याप्रोक्षणमधिकम् प्रोक्षणीनां स्थापनमुभयोः . तृणं गृहीत्वा यथोक्तं
वेदिमानमुभयोः . ततः स्फ्यादानादि संमर्शनात्तमुभयोरिति । केचिदध्वर्योश्चात्वा-
लमानार्थायाः शम्याया आसादनं प्रोक्षणं च नेहन्ति अप्राकृतकार्यार्थत्वात् .
मेषमेष्योर्यथास्वं समन्त्रकनिर्वपणं चाग्रन्वाधानं ब्रह्मवरणं च पूर्वं कृतमेव
स्फ्याद्यासादनं च . प्रोक्षणयः संस्कृता एव सन्ति केवलमत्र तृणशम्येऽआसाद्य
तयोः प्रोक्षणमात्रं कार्यम् . ततो वेदिमानादि . यज्ञमानस्य वाग्यमः सप्रैषो
ऽत्रापि भवत्येव . पूर्व्युरेव इन्ना वसतीत्येतत्पर्यन्तस्यानुष्ठाने (५. ३. १) तृण-
शम्ययोरपि मेषमेषीनिर्वपणसम्बन्धिपात्रैः सहासादनप्रोक्षणे भवतो न
पृथक् ।

उभयोरेक उत्करः ॥ १७ ॥ उभयोर्वेद्योः . उत्तरस्या वेदेः समीपे ।

अपरेण वेदिं प्रतिप्रस्थातुः संचरः ॥ १८ ॥ स्तम्बयजुर्हरणार्थमुत्करं प्रति
गहृतः प्रतिप्रस्थातुर्मार्गः . गोचरसंचरेत्यादिना (पा० ३. ३. १११) संचरत्यनेनेति